

OBSAH

Úvod k pátému dílu	9
HLAVA I	
VOJENSKÁ VÝSTAVBA V ČESKOSLOVENSKU V OBDOBÍ PŘERŮSTÁNÍ NÁRODNÍ A DEMOKRATICKÉ REVOLUCE V REVOLUCI SOCIALISTICKOU (KVĚTEN 1945 – ÚNOR 1948)	
Kapitola 1	
Nástup k budování lidově demokratického státu a jeho ozbrojených mocenských složek v podmínkách branné pohotovosti státu (květen 1945 – prosinec 1945)	
Základní změny v mezinárodní situaci po druhé světové válece (<i>J. Bílek</i>)	13
Politický systém lidově demokratického Československa. Košický vládní program a další rozvíjení národní a demokratické revoluce (<i>J. Lipták, P. Drška</i>)	17
Počátky výstavby nové, lidové a demokratické československé armády (<i>J. Lipták</i>)	30
Vojensko geografické, ekonomické a demografické podmínky vojenské výstavby.	30
Orgány řízení a velení československé armády. Organizační výstavba	35
Boj o charakter armády, o výchovu a osvětu a politická práva příslušníků armády	46
Materiálně technická výstavba	52
Kádrová výstavba a vojenské školství	66
Počátky vojenskoteoretického myšlení a výcviku vojsk	75
Počátky výstavby dalších ozbrojených složek státu. Branná výchova a příprava obyvatelstva (<i>O. Holub,</i> <i>P. Drška</i>)	80
Sbor národní bezpečnosti.	80
Závodní milice.	84

Ochrana obyvatelstva před vzdušným napadením	85
Úsilí o vybudování Svazu brannosti	86
Ozbrojené složky při plnění mocenské funkce	
a upevňování lidově demokratického státu (<i>P. Drška</i>)	89
Obsazení státních hranic a zajištění jejich ochrany	89
Boj proti nacistickému podzemí	93
Počátky odsunu německé menšiny	96
První boje s banderovci	100
Účast armády při obnově a výstavbě národního	
hospodářství (<i>P. Drška</i>)	101
Podíl armády na vytváření předpokladů obnovy	
hospodářského života v zemi	101
Účast vojáků při obnově dopravní sítě	103
Pomoc armády při řešení nedostatku pracovních sil	
v klíčových odvětvích národního hospodářství	109
Kapitola 2	
Výstavba ozbrojených složek v podmínkách stupňujícího se	
boje o politický charakter státu (leden 1946 – podzim 1947)	
Mezinárodně politický vývoj v Evropě	
Vznik studené války (<i>P. Drška</i>)	113
Vnitropolitická polarizace společenských sil a zostřování	
třídního boje (<i>P. Drška</i>)	117
Další výstavba nové, lidové a demokratické armády	
(<i>J. Lipták</i>)	124
Politické strany a armáda. Výchova a osvěta	124
Vývoj struktury řízení a velení. Vojenskodoktrinální	
názory na příští možnou válku. Reorganizace	
a redislokace armády	130
Ekonomické podmínky výstavby armády a výzbrojní	
programy	143
Československo–sovětská vojenská spolupráce. Otázky	
unifikace v materiálně technické výstavbě armády	151
Kádrová výstavba a vojenské školství	161
Vojenskoteoretické myšlení, příprava velitelů a štábů,	
výcvik vojsk	167
Výstavba a vývoj ostatních ozbrojených složek státu	
(<i>O. Holub, P. Drška</i>)	179
Sbor národní bezpečnosti	179
Pohraniční pluky SNB. Finanční stráž	183
Závodní milice a stráže	187
Československá armáda a SNB při upevňování lidově	
demokratického státu (<i>P. Drška</i>)	189
Účast na odsunu Němců	189
Armáda a SNB v boji proti banderovcům	194
Pomoc armády při obnově hospodářského života země	
a plnění úkolů dvouletého plánu (<i>P. Drška</i>)	205
Armáda v zápase o splnění hospodářských úkolů	205
Pomoc armády při osídlování pohraničí	214
Branná výchova a příprava obyvatelstva (<i>P. Drška</i>)	216

Výstavba a činnost Svazu brannosti	216
Branná výchova studující mládeže	221
Kapitola 3	
Zostření třídního zápasu a vyvrcholení boje o politickou moc v Československu. Únor a ozbrojené síly (podzim 1947 – únor 1948) (V. Vondrášek, J. Lipták)	
Mezinárodně politická situace (V. Vondrášek)	224
Polarizace sil v předvečer Února (V. Vondrášek, J. Lipták)	226
Armáda a ozbrojené složky ve dnech vyvrcholení boje o politickou moc (V. Vondrášek, J. Lipták)	243
Význam únorového vítězství (V. Vondrášek)	262

HLAVA II

ZAJIŠŤOVÁNÍ VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI
ČESKOSLOVENSKA V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ BUDOVÁNÍ
SOCIALISMU. VÝSTAVBA SOCIALISTICKÝCH OZBROJENÝCH SIL
(ÚNOR 1948 – KVĚTEN 1955)

Kapitola 1

Od Února k IX. sjezd KSČ (únor 1948 – podzim 1949)

Vývoj mezinárodní situace (J. Bílek)	267
Upevnění únorového vítězství (J. Bílek)	274
Vojenská a bezpečnostní politika KSČ.	
Ústavně právní základy a východiska výstavby českoslo- venských ozbrojených sil (J. Bílek, J. Lipták)	287
Počátky výstavby československé armády jako armády socialistického typu (J. Bílek, J. Lipták, J. Pešek)	294
Uplatňování vedoucí úlohy KSČ, výstavba armádní stranické organizace, osvětový aparát.	294
Organizační výstavba.	300
Materiálně technická výstavba.	308
Kádrová výstavba.	316
Vojenské školství	322
Vojenskoteoretické myšlení a rozvoj vojenského umění	326
Výcvik vojsk	329
Kulturní a sportovní činnost. Vojenský tisk	330
Upevňování a prohlubování jednoty armády a lidu	334
Ostatní ozbrojené mocenské složky státu při upevňování moci dělnické třídy a ochraně revolučních vymožeností (O. Holub)	340
Sbor národní bezpečnosti	340
Vznik Pohraniční stráže	345
Lidové milice (J. Bílek)	348
Branná výchova a příprava obyvatelstva. Civilní obrana. (O. Holub, J. Bílek)	350
Branná výchova a příprava obyvatelstva	350

Ochrana obyvatelstva před vzdušným napadením	85
Úsilí o vybudování Svazu brannosti	86
Ozbrojené složky při plnění mocenské funkce a upevňování lidově demokratického státu (<i>P. Drška</i>)	89
Obsazení státních hranic a zajištění jejich ochrany	89
Boj proti nacistickému podzemí	93
Počátky odsunu německé menšiny	96
První boje s banderovci	100
Účast armády při obnově a výstavbě národního hospodářství (<i>P. Drška</i>)	101
Podíl armády na vytváření předpokladů obnovy hospodářského života v zemi	101
Účast vojáků při obnově dopravní sítě	103
Pomoc armády při řešení nedostatku pracovních sil v klíčových odvětvích národního hospodářství	109
Kapitola 2	
Výstavba ozbrojených složek v podmínkách stupňujícího se boje o politický charakter státu (leden 1946 – podzim 1947)	
Mezinárodně politický vývoj v Evropě	
Vznik studené války (<i>P. Drška</i>)	113
Vnitropolitická polarizace společenských sil a zostřování třídního boje (<i>P. Drška</i>)	117
Další výstavba nové, lidové a demokratické armády (<i>J. Lipták</i>)	124
Politické strany a armáda. Výchova a osvěta	124
Vývoj struktury řízení a velení. Vojenskodoktrinální názory na příští možnou válku. Reorganizace a redislokace armády	130
Ekonomické podmínky výstavby armády a výzbrojní programy	143
Československo–sovětská vojenská spolupráce. Otázky unifikace v materiálně technické výstavbě armády	151
Kádrová výstavba a vojenské školství	161
Vojenskoteoretické myšlení, příprava velitelů a štábů, výcvik vojsk	167
Výstavba a vývoj ostatních ozbrojených složek státu (<i>O. Holub, P. Drška</i>)	179
Sbor národní bezpečnosti	179
Pohraniční pluky SNB. Finanční stráž	183
Závodní milice a stráže	187
Československá armáda a SNB při upevňování lidově demokratického státu (<i>P. Drška</i>)	189
Účast na odsunu Němců	189
Armáda a SNB v boji proti banderovcům	194
Pomoc armády při obnově hospodářského života země a plnění úkolů dvouletého plánu (<i>P. Drška</i>)	205
Armáda v zápase o splnění hospodářských úkolů	205
Pomoc armády při osídlování pohraničí	214
Branná výchova a příprava obyvatelstva (<i>P. Drška</i>)	216

Výstavba a činnost Svazu brannosti	216
Branná výchova studující mládeže	221
Kapitola 3	
Zostření třídního zápasu a vyvrcholení boje o politickou moc v Československu. Únor a ozbrojené síly (podzim 1947 – únor 1948) (V. Vondrášek, J. Lipták)	
Mezinárodně politická situace (V. Vondrášek)	224
Polarizace sil v předvečer Února (V. Vondrášek, J. Lipták)	226
Armáda a ozbrojené složky ve dnech vyvrcholení boje o politickou moc (V. Vondrášek, J. Lipták)	243
Význam únorového vítězství (V. Vondrášek)	262

HLAVA II

ZAJIŠŤOVÁNÍ VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI
ČESKOSLOVENSKA V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ BUDOVÁNÍ
SOCIALISMU. VÝSTAVBA SOCIALISTICKÝCH OZBROJENÝCH SIL
(ÚNOR 1948 – KVĚTEN 1955)

Kapitola 1

Od Února k IX. sjezd KSC (únor 1948 – podzim 1949)	
Vývoj mezinárodní situace (J. Bílek)	267
Upevnění únorového vítězství (J. Bílek)	274
Vojenská a bezpečnostní politika KSC.	
Ústavně právní základy a východiska výstavby českoslo- venských ozbrojených sil (J. Bílek, J. Lipták)	287
Počátky výstavby československé armády jako armády socialistického typu (J. Bílek, J. Lipták, J. Pešek)	294
Uplatňování vedoucí úlohy KSC, výstavba armádní stranické organizace, osvětový aparát.	294
Organizační výstavba.	300
Materiálně technická výstavba.	308
Kádrová výstavba.	316
Vojenské školství	322
Vojenskoteoretické myšlení a rozvoj vojenského umění	326
Výcvik vojsk	329
Kulturní a sportovní činnost. Vojenský tisk	330
Upevňování a prohlubování jednoty armády a lidu	334
Ostatní ozbrojené mocenské složky státu při upevňování moci dělnické třídy a ochraně revolučních vymožeností (O. Holub)	340
Sbor národní bezpečnosti	340
Vznik Pohraniční stráže	345
Lidové milice (J. Bílek)	348
Branná výchova a příprava obyvatelstva. Civilní obrana. (O. Holub, J. Bílek)	350
Branná výchova a příprava obyvatelstva	350

Civilní obrana	352
IX. sjezd Komunistické strany Československa (<i>J. Pešek, J. Bílek</i>)	353
Příprava IX. sjezdu KSČ	353
Generální linie výstavby socialismu v Československu	356
Rozpracování generální linie IX. sjezdu KSČ v podmínkách armády a dalších ozbrojených složek státu diktatury proletariátu	362
Kapitola 2	
Urychlení tempa budování socialismu a zvyšování obranyschopnosti Československa (podzim 1949 – prosinec 1953)	
Vývoj mezinárodní situace (<i>J. Bílek</i>)	367
Nástup k plnění generální linie IX. sjezdu KSČ. Zasedání ÚV KSČ v únoru 1950 a 1951 a realizace jejich závěrů (<i>J. Pešek, J. Bílek, J. Lipták</i>)	373
Urychlení tempa výstavby československé armády (<i>J. Bílek, J. Lipták, J. Pešek</i>)	384
Prohlubování vedoucí úlohy KSČ, vznik stranickopolitických orgánů. Ideově výchovná práce a činnost ČSM v armádě	384
Organizační výstavba a dislokace	401
Materiálně technická výstavba	425
Kádrová výstavba	453
Vojenské školství	459
Vojenskoteoretické myšlení a rozvoj vojenského umění. Výcvik vojsk	466
Kulturní a sportovní činnost. Vojenský tisk	475
Upevňování a prohlubování jednoty armády a lidu	485
Výstavba ostatních ozbrojených mocenských složek státu diktatury proletariátu (<i>O. Holub</i>)	490
Sbor národní bezpečnosti	490
Pohraniční stráž	494
Vnitřní stráž	497
Vězeňská stráž	499
Lidové milice (<i>J. Bílek</i>)	499
Branná výchova a příprava obyvatelstva. Civilní obrana. (<i>J. Bílek, O. Holub</i>)	503
Svaz pro spolupráci s armádou	503
Civilní obrana	506
Kapitola 3	
Upevňování obranyschopnosti Československa v podmínkách nastupující revoluce ve vojenství (leden 1954 – květen 1955)	
Vývoj mezinárodní situace. Změny ve vojenských doktrínách (<i>J. Bílek</i>)	510
Konkretizace generální linie výstavby socialismu na X. sjezdu KSČ (<i>J. Pešek, J. Bílek</i>)	516
Zvyšování bojové síly a připravenosti ČSLA (<i>J. Bílek, J. Lipták, J. Pešek</i>)	524
Prohloubení vedoucí úkoly KSČ	524
Organizační výstavba a dislokace	529

Materiálně technická výstavba	541
Kádrová výstavba. Vojenské školství	549
Přechod na výcvik v podmínkách použití zbraní hromadného ničení	555
Kulturní a sportovní činnost	559
Upevňování jednoty armády a lidu	564
Výstavba ostatních mocenských ozbrojených složek státu (<i>O. Holub</i>)	568
Sbor národní bezpečnosti	568
Vojska ministerstva vnitra	569
Lidové milice (<i>J. Bílek</i>)	571
Seznam nejdůležitější použité literatury a pramenů	574
Rejstřík osob	577
Rejstřík míst	580